

Застосування Міжнародного стандарту фінансової звітності 17 «Страхові контракти». Серія вебінарів

Андрусів Андрій

менеджер Департаменту методології регулювання страхового ринку Національного банку України, PhD

Сіухіна Катерина

провідний економіст Департаменту бухгалтерського обліку Національного банку України, к.е.н.

члени проєктної команди Національного банку України «Звітність учасників ринку небанківських фінансових послуг» (напрямок Страхування)

вересень-жовтень 2022

Disclaimers

- Формат вебінару передбачає проведення відеозапису. Беручи участь у заході, ви даєте свою згоду на проведення відео- та аудіозапису з метою публікації таких матеріалів на сторінці офіційного інтернет-представництва Національного банку України з подальшим використанням в навчальних цілях.
- Будь-які інтерпретації, висновки та думки, висловлені у цій презентації, є безпосередньо думкою автора і не є офіційною думкою Національного банку України. Національний банк України не несе відповідальності за точність та будь-які інші дані, які наведені або на які здійснюється посилання у цій презентації.
- Права та дозволи:
Матеріал у цій презентації захищений авторським правом. Копіювання та / або передача частин або всієї цієї роботи та/або відеоматеріалів запису будь-якій стороні за межами Національного банку України без відповідного дозволу може бути порушенням чинного законодавства.

Серія вебінарів «Застосування МСФЗ 17»

2-3 години 1-2 рази на тиждень (вівторок та/або четвер) з 15.00, починаючи з 06 вересня 2022 року (актуальний графік розміщений на сайті Національного банку України)

Вебінар проводиться із відеозаписом (тільки спікери від Національного банку України)

Виступи спікерів-експертів страхового ринку не записуються

Усі питання по семінарам та інформації, що міститься у цій презентації, прохання надсилати на адресу: IFRS_17@bank.gov.ua

Спікери залишають за собою право залишити без відповіді запитання, які задані під час виступу та/або в чаті

Основні питання для розгляду на серії вебінарів «Застосування МСФЗ 17 «Страхові контракти»

- Організаційні заходи страховиків при впровадженні МСФЗ 17
- Причини впровадження МСФЗ 17. Основні відмінності відображення у звітності за МСФЗ 4 та МСФЗ 17.
- Огляд застосування МСФЗ 9 в страхових компаніях (оглядово).
- Сфера застосування МСФЗ 17 та виключення із МСФЗ 17.
- Відділення компонентів від страхового контракту.
- Агрегування страхових контрактів.
- Межі контрактів та грошові потоки виконання.
- Загальна модель обліку (GMM). Первісне визнання та оцінка зобов'язання на залишок покриття, коригування на нефінансовий ризик, контрактної сервісної маржі. Облік.
- Загальна модель обліку (GMM). Оцінка зобов'язання за страховими вимогами.

Усі питання по семінарам та інформації, що міститься у цій презентації, надсилати на адресу: IFRS_17@bank.gov.ua

Основні питання для розгляду на серії вебінарів «Застосування МСФЗ 17 «Страхові контракти»

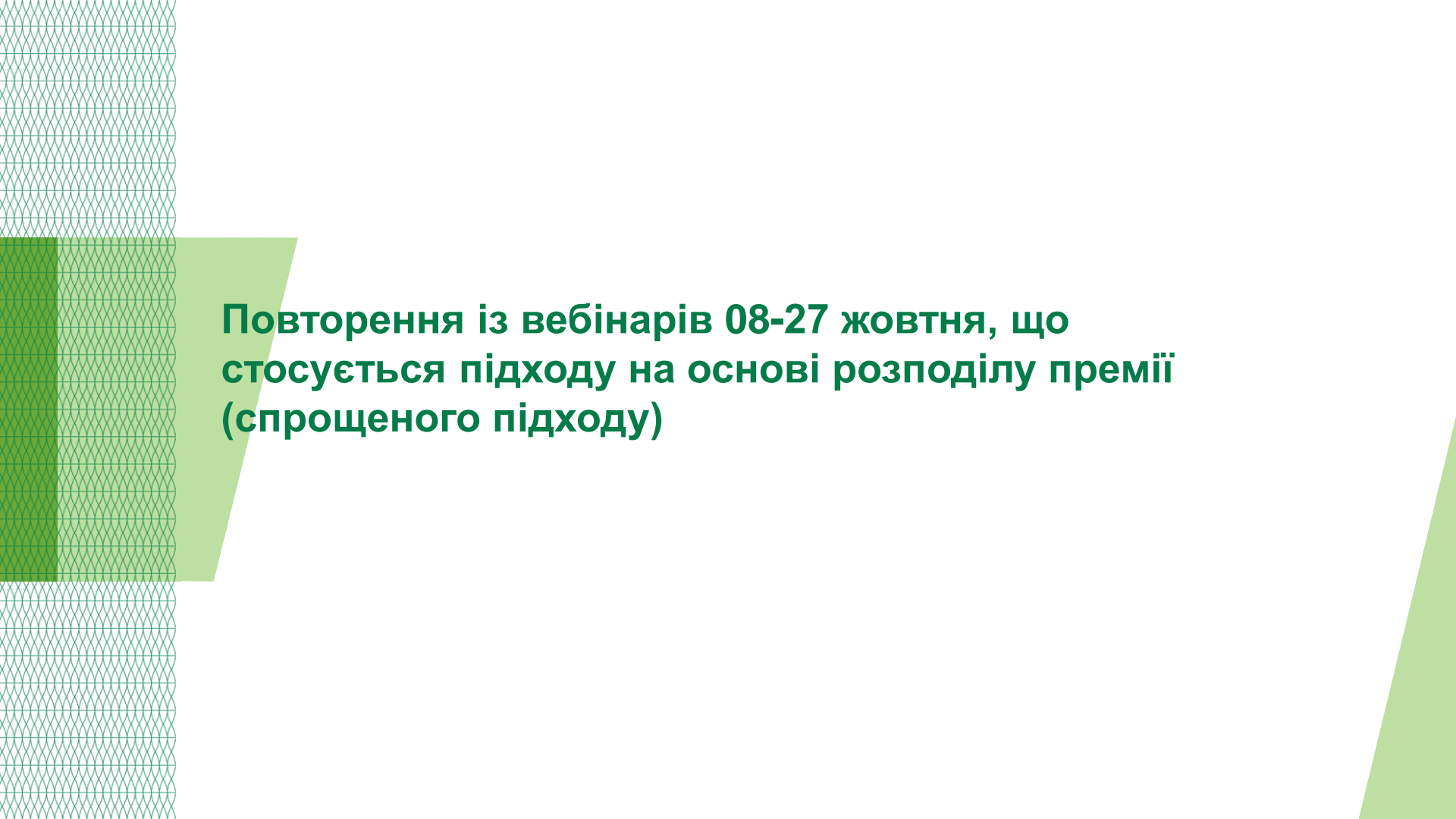
- Загальна модель обліку (GMM). Зміна грошових потоків виконання, ставок дисконтування. Визначення страхового доходу та витрат.
- Загальна модель обліку (GMM). Обтяжливі контракти.
- Загальна модель обліку (GMM). Розкриття.
- Облік контрактів з умовами прямої участі.
- Спрощена модель обліку (PAA). Критерії застосування, первісне визнання та подальший облік, розкриття.
- Облік випущених контрактів перестраховування, особливості.
- Облік утримуваних контрактів перестраховування. Грошові потоки в межах контракту. Облік прибуткових та обтяжливих контрактів. Особливості розкриття.
- Перехід на МСФЗ 17: можливі підходи.

Основні питання для розгляду на вебінарі 06 жовтня

- Спрощена модель. Повторення
- Спрощена модель. Приклади по прибутковим контрактам (в окремому файлі Excel)
- Спрощена модель. Обтяжливі контракти: оцінка та облік
- Облік окремих операцій
- Спрощена модель: фінансова звітність та особливості розкриття

Усі питання по семінарам та інформації, що міститься у цій презентації, надсилати на адресу: IFRS_17@bank.gov.ua

**Повторення із вебінарів 08-27 жовтня, що
стосується підходу на основі розподілу премії
(спрощеного підходу)**

Опціональні спрощення при застосуванні підходу на основі розподілу премії

- які з критеріїв виконано для застосування підходу (часовий критерій, критерій суттєвості);
- чи здійснює СГ коригування на часову вартість грошей і вплив фінансового ризику
- метод, обраний ним для визнання аквізиційних грошових потоків

Дисконтування. Винятки

При застосуванні підходу на основі розподілу премії

Зобов'язання на залишок покриття

Суб'єкт господарювання не зобов'язаний коригувати балансову вартість зобов'язання на залишок покриття так, щоб вона відображала часову вартість грошей і вплив фінансового ризику, якщо **при первісному визнанні** суб'єкт господарювання очікує, що час між наданням кожної з частин послуг і терміном сплати відповідної премії не перевищуватиме одного року.

Зобов'язання за страховими вимогами

Суб'єкт господарювання не зобов'язаний коригувати майбутні грошові потоки на часову вартість грошей і вплив фінансового ризику, якщо сплата або одержання цих грошових потоків очікується протягом одного року від дати понесення страхових виплат або коротшого строку

При застосуванні всіх підходів

Суб'єкт господарювання не зобов'язаний здійснювати дезагрегування зміни в коригуванні на нефінансовий ризик між результатом страхових послуг і фінансовими доходами або витратами за страхуванням. Тоді він включає зміну в коригуванні на нефінансовий ризик повністю у складі результату страхових послуг

Аквізиційні грошові потоки. Структура (§Б32А)

Грошові потоки в межах/ що не включаються до контракту. Аквізиційні грошові потоки

Визнаються за допомогою систематичного та раціонального методу, крім випадків віднесення на витрати, коли вони понесені, **якщо період покриття кожного контракту в групі при первісному визнанні не перевищує 1 року при застосування підходу на основі розподілу премії (§59a)**

Можуть сплачуватися за поновлення контрактів – і повинні розподілятися на групу, якої вони безпосередньо стосуються та групу контрактів, що виникатимуть через поновлення контрактів

Зменшення корисності та/або відновлення корисності АГП визнається в прибутку/збитку

За сплаченими АГП (або АГП, за якими було визнано зобов'язання за іншим Стандартом) визнається актив до визнання відповідної групи контрактів – дата визнання активу або зобов'язання за АГП – раніше визнання страхового контракту, якщо була оплата

Наприкінці звітного періоду оцінюється можливість очікуваного відшкодування активу, якщо факти та обставини вказують на можливе зменшення корисності.

При визнанні відповідної групи контрактів, АГП включаються до оцінки відповідної групи та суб'єкт господарювання припиняє визнавати визнаний актив (зобов'язання)

Тест на застосовність РАА

Критерій
вимірювання

Оцінка зобов'язань на залишок покриття в рамках підходу на основі розподілу премії не відрізняється матеріально від оцінки на основі загальної моделі

Критерій порушується при суттєвих відмінностях між розподілом одиниць покриття та розподілом ризику в часі

Критерій
мінливості

Критерій не виконується, якщо при утворенні групи СГ очікує значної мінливості FCF, які впливатимуть на оцінку LRC протягом періоду до виникнення страхової вимоги

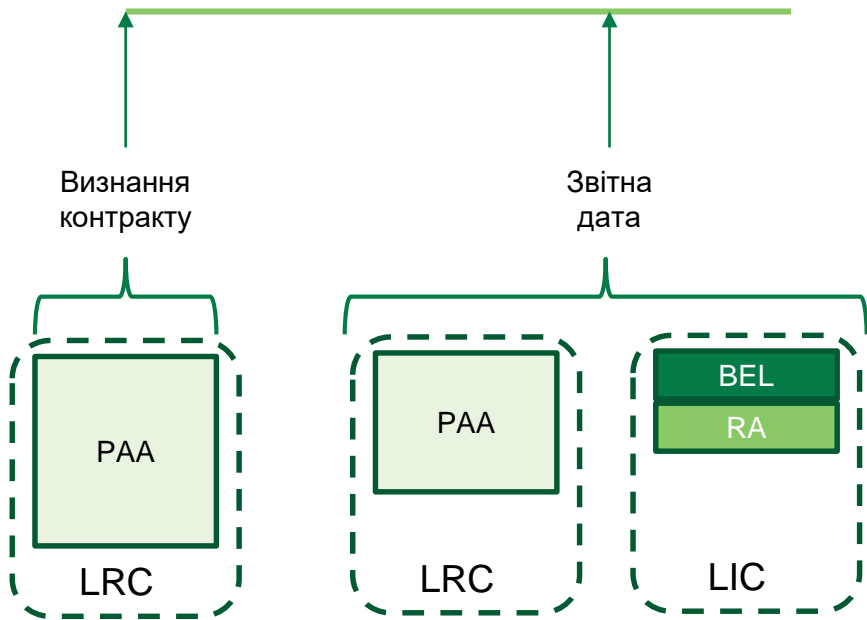
Критерій не порушується, якщо не очікуються зміни в припущеннях для розрахунку зобов'язань на залишок покриття

або

Критерій
тривалості

Період покриття у кожного контракту в групі (включаючи покриття за всіма преміями в межах контракту, визначеними на таку дату з застосуванням GMM) становить один рік або менше

Балансова вартість на кінець звітного періоду

Балансова вартість групи страхових контрактів станом на кінець кожного звітного періоду є сумою:

- зобов'язання на залишок покриття;
- зобов'язання за страховими вимогами, що містять грошові потоки виконання, що пов'язані з наданими в минулому послугами, віднесені до групи на відповідну дату.

Страховий дохід

При застосуванні суб'єктом господарювання підходу на основі розподілу премії, доходом від страхування за цей період є сума очікуваних надходжень премій (за винятком будь-якого інвестиційного компоненту та з коригуванням на часову вартість грошей і вплив фінансового ризику), віднесена на період. Суб'єкт господарювання відносить очікувані надходження премій на кожний період послуг страхових контрактів:

- (1) на основі часу, що минає; але
- (2) якщо очікуваний розподіл звільнення від ризику протягом періоду покриття значно відрізняється від плину часу, то на основі очікуваних строків понесення витрат на страхові послуги.

У разі змін у фактах і обставинах суб'єкт господарювання змінює основу для віднесення між пунктами (1) та (2) відповідно до потреби.

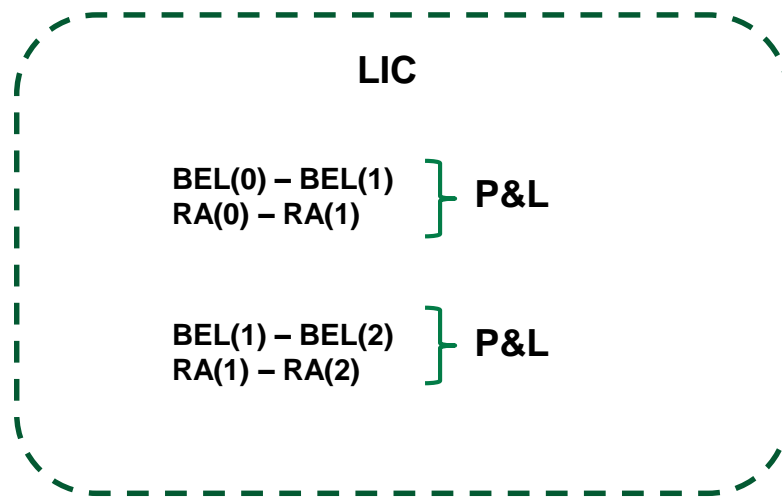
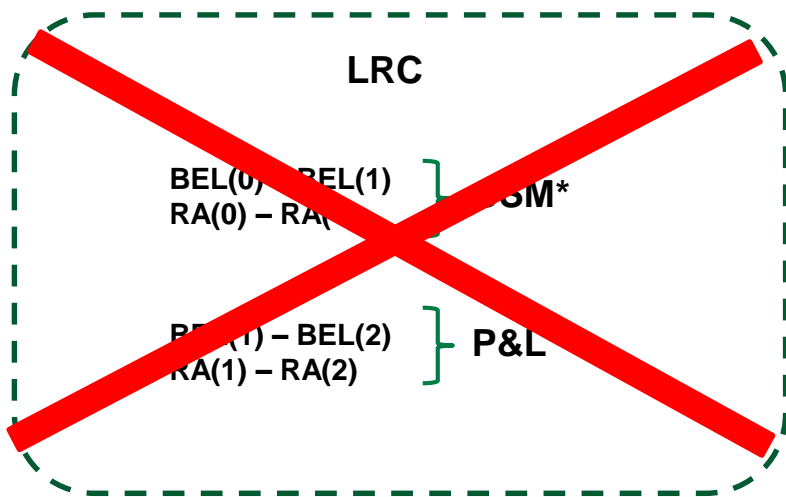
- Загальна очікувана премія за договором включається в розрахунок доходу (а не тільки премія, сплачена в період)
- Дохід за весь строк дії договору страхування являє собою премію (мінус інвестиційний компонент; плюс відсотки, якщо застосовується)
- Час надходження премії не має прямого впливу на визнання доходу (впливає на LRC)
- РАА-резерви можуть призвести до результату, подібного до МСФЗ 4 методу РНП

Балансова вартість на кінець звітного періоду

BEL(0) та **RA(0)** – розрахунок на основі старих фінансових та старих нефінансових припущень

BEL(1) та **RA(1)** – розрахунок на основі старих фінансових та нових нефінансових припущень

BEL(2) та **RA(2)** – розрахунок на основі нових фінансових та нових нефінансових припущень

Зобов'язання за страховими вимогами (LIC). Розрахунок RA

Обов'язок суб'єкта господарювання:

- a) перевірити та сплатити дійсні страхові вимоги за **страховими подіями**, що вже настали, включаючи події, що настали, але за якими не надходило вимог про здійснення страхових виплат, а також **інші понесені витрати на страхування**; і
- b) сплатити невиключені до пункту (а) суми, що пов'язані з:
  - i. **послугами страхового контракту**, які вже було надано; або
  - ii. будь-якими **інвестиційними компонентами** чи іншими сумами, що не пов'язані з наданням **послуг страхового контракту** й які не входять до **зобов'язання на залишок покриття**

Підхід 1: використовувати детерміністичні IBNR-техніки, які в результаті дають розподіл (а не одне значення) в якості оцінки зобов'язань):
Приклад: різні варіації методу Мака (Mack)

Підхід 2: використовувати класичні IBNR-техніки, а RA визначати через фіксований коефіцієнт, який розраховується на основі залучення капіталу для забезпечення платоспроможності (SII)

Підхід 3: використовувати стохастичне моделювання (як пов'язаних із класичними техніками, так і безпосередньо із використанням необроблених даних щодо страхових вимог)
Приклад: різні варіації методу бутстрепінга (Bootstrap)

Дата первісного визнання страхових контрактів

Суб'єкт господарювання **визнає групу випущених ним страхових контрактів**, починаючи з більш ранньої з таких дат (§ 25):

- початку періоду покриття за групою контрактів
- дати, коли перший платіж з боку держателя страхового полісу в групі **належить** до сплати
- у разі групи обтяжливих контрактів, із тієї дати, коли група **стає** обтяжливою.

Якщо така дата не визначена договором, то датою сплати, вважається дата надходження коштів від держателя полісу (§ 26)

Суб'єкт господарювання має з'ясувати до настання більш з ранньої з дат чи утворюють які-небудь з випущених контрактів групу обтяжливих (§ 26)

На **дату** підписання **договору** страховий контракт в бухгалтерському обліку **не визнається**, але має бути перевіреним чи не є він обтяжливим

Оцінка контрактних зобов'язань згідно підходу на основі розподілу премії на дату первісного визнання (premium allocation approach - PAA)

При первісному визнанні балансова вартість зобов'язання (зобов'язання на залишок покриття) дорівнює:

преміям, **одержаним** при первісному визнанні, якщо такі є

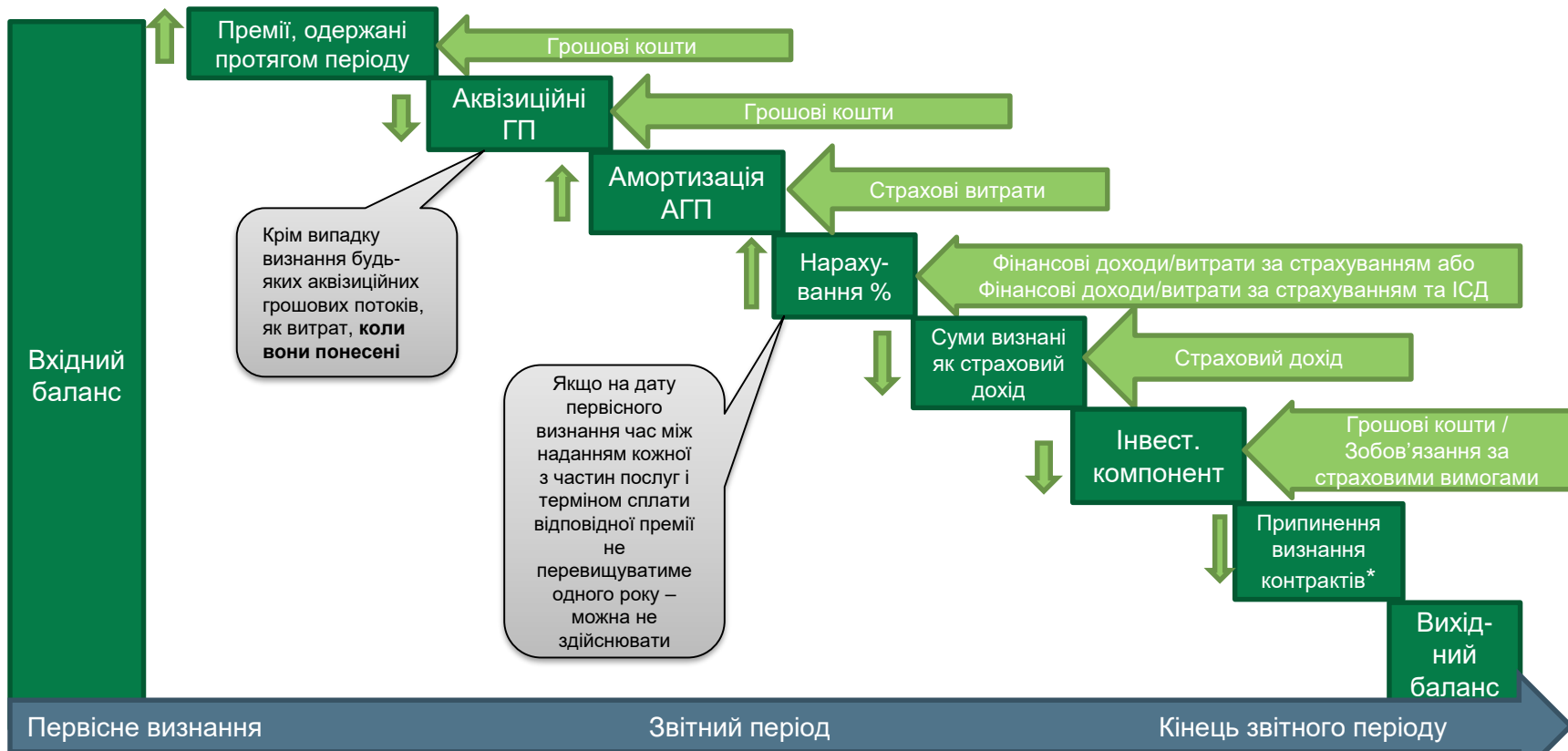
мінус будь-які аквізиційні грошові потоки станом на таку дату, якщо суб'єкт господарювання не вирішить визнавати платежі як витрати *

плюс або мінус будь-яка сума, обумовлена припиненням визнання на таку дату активу за АГП

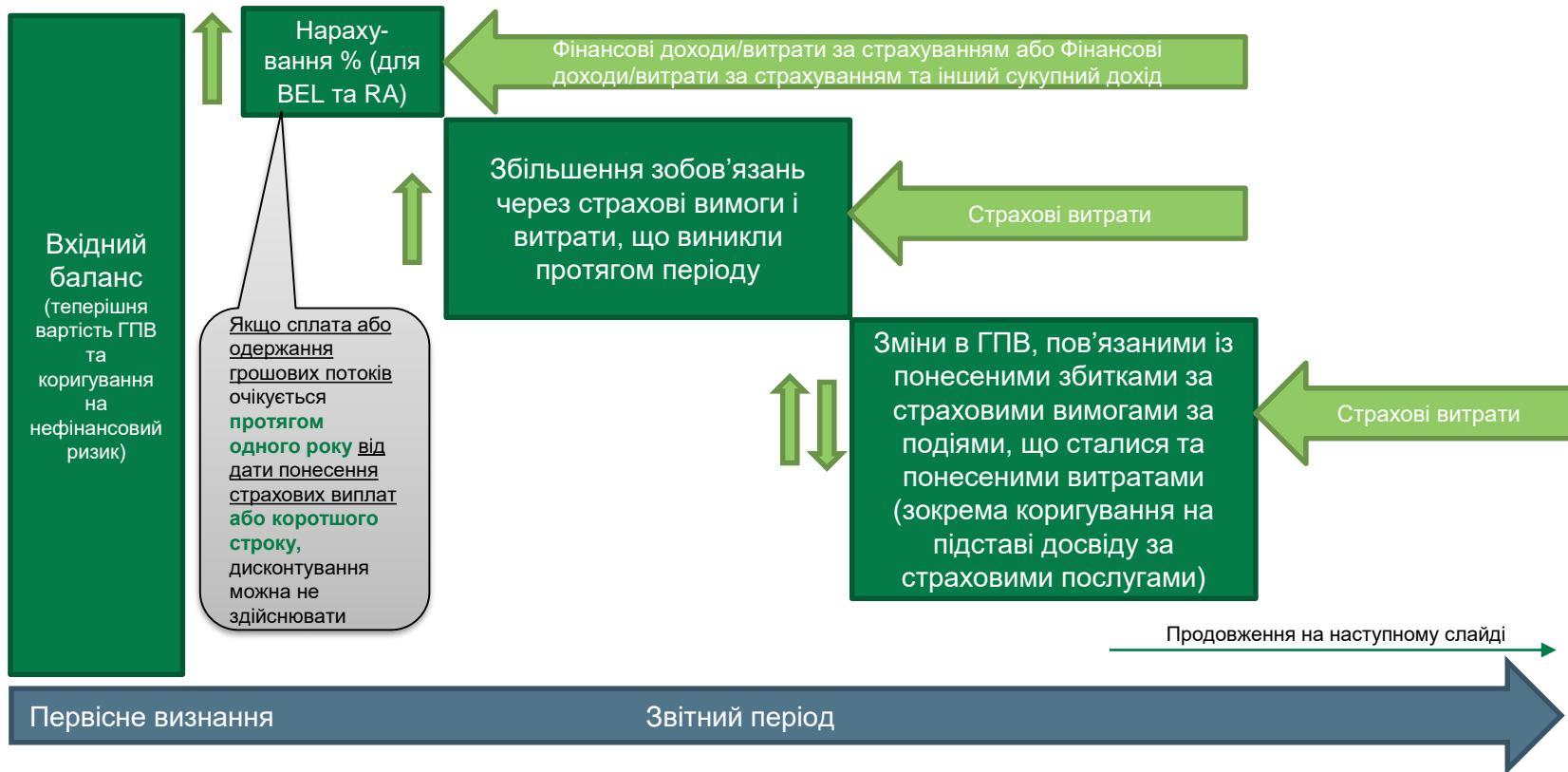
плюс або мінус будь-яка сума, обумовлена припиненням визнання на таку дату активу чи зобов'язання попередньо визнаних для ГП, пов'язаних із групою контрактів (Б66А+)

* При застосуванні підходу на основі розподілу премії суб'єкт господарювання має право прийняти рішення про визнання будь-яких аквізиційних грошових потоків, як витрат, **коли вони понесені**, якщо період покриття кожного контракту в групі при первісному визнанні не перевищує одного року (§ 59а)

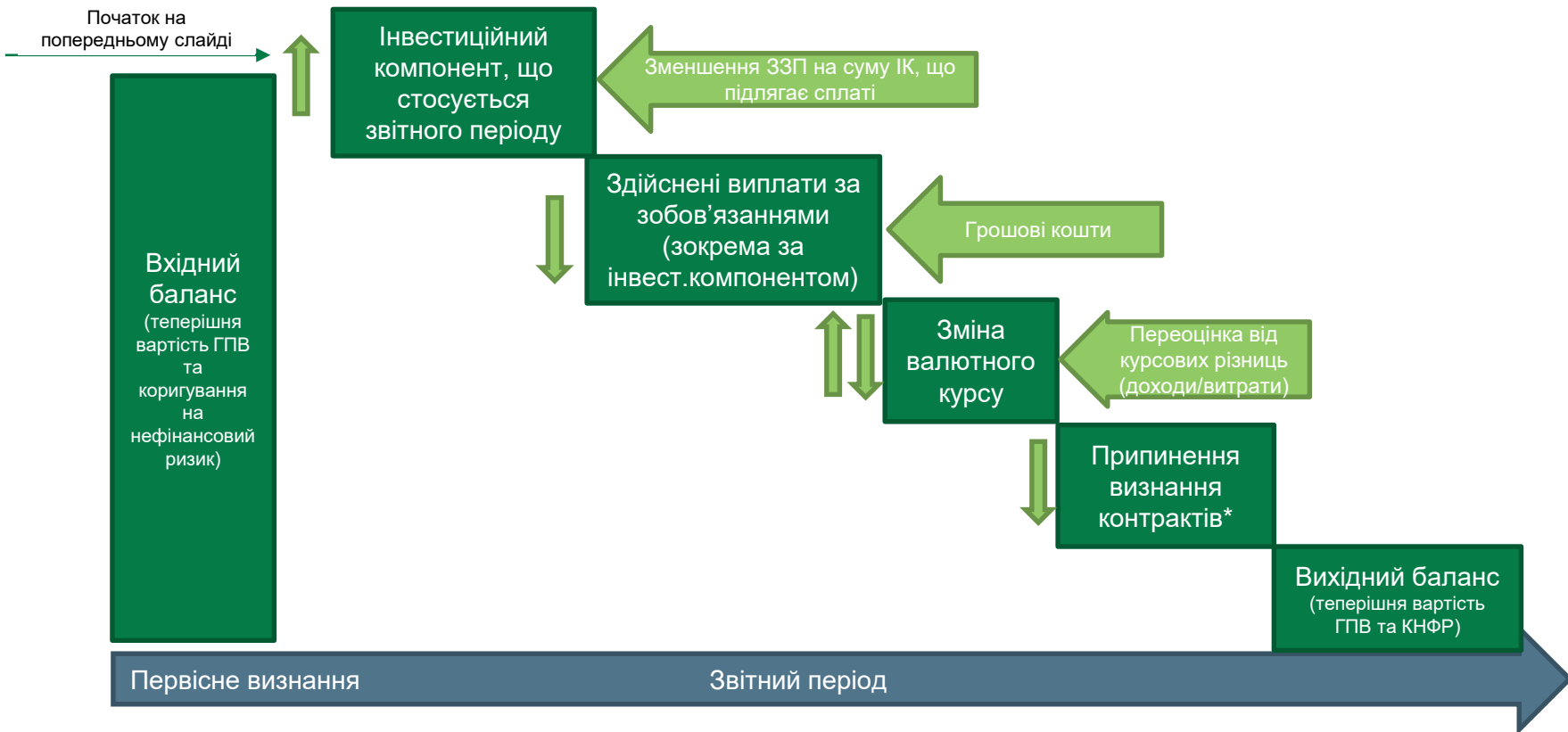
Подальший облік **прибуткових** СК. Зміни в зобов'язанні на залишок покриття при підході на основі розподілу премії

Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні страховими вимогами (1/2)

Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні за страховими вимогами (2/2)

Подальший облік СК. Зміни зобов'язанні за страховими вимогами. Проводки

↑↓ Дисконтування ГПВ	Дт Фінансові витрати від страхування – Кт ЗСВ (BEL, RA) Дт ЗСВ (BEL, RA) – Кт Фінансові доходи від страхування
Збільшення зобов'язань через страхові вимоги і витрати, що виникли протягом періоду	Дт Витрати від страхування – Кт ЗСВ (BEL, RA)
↑↓ Зміни в ГП, пов'язаними із понесеними збитками за страховими вимогами за подіями, що сталися та понесеними витратами	Дт Витрати від страхування – Кт ЗСВ (BEL, RA) Дт ЗСВ (BEL, RA) – Кт Витрати від страхування
↓ Виконані зобов'язання за діючими контрактами (зокрема по інвестиційному компоненту)	Дт ЗСВ (BEL, RA) – Кт Грошові кошти
↑↓ Вплив курсових різниць	Дт Витрати від курсових різниць – Кт ЗСВ (BEL, RA) Дт ЗСВ (BEL, RA) - Кт Дохід від курсових різниць
↑ Сума інвестиційного компонента, що підлягає сплаті	Дт ЗЗП – Кт ЗСВ (BEL, RA)

Черговість відображення операцій (прибуткові контракти)

Отримання/сплата «реальних» грошових потоків та оприбуткування нових контрактів

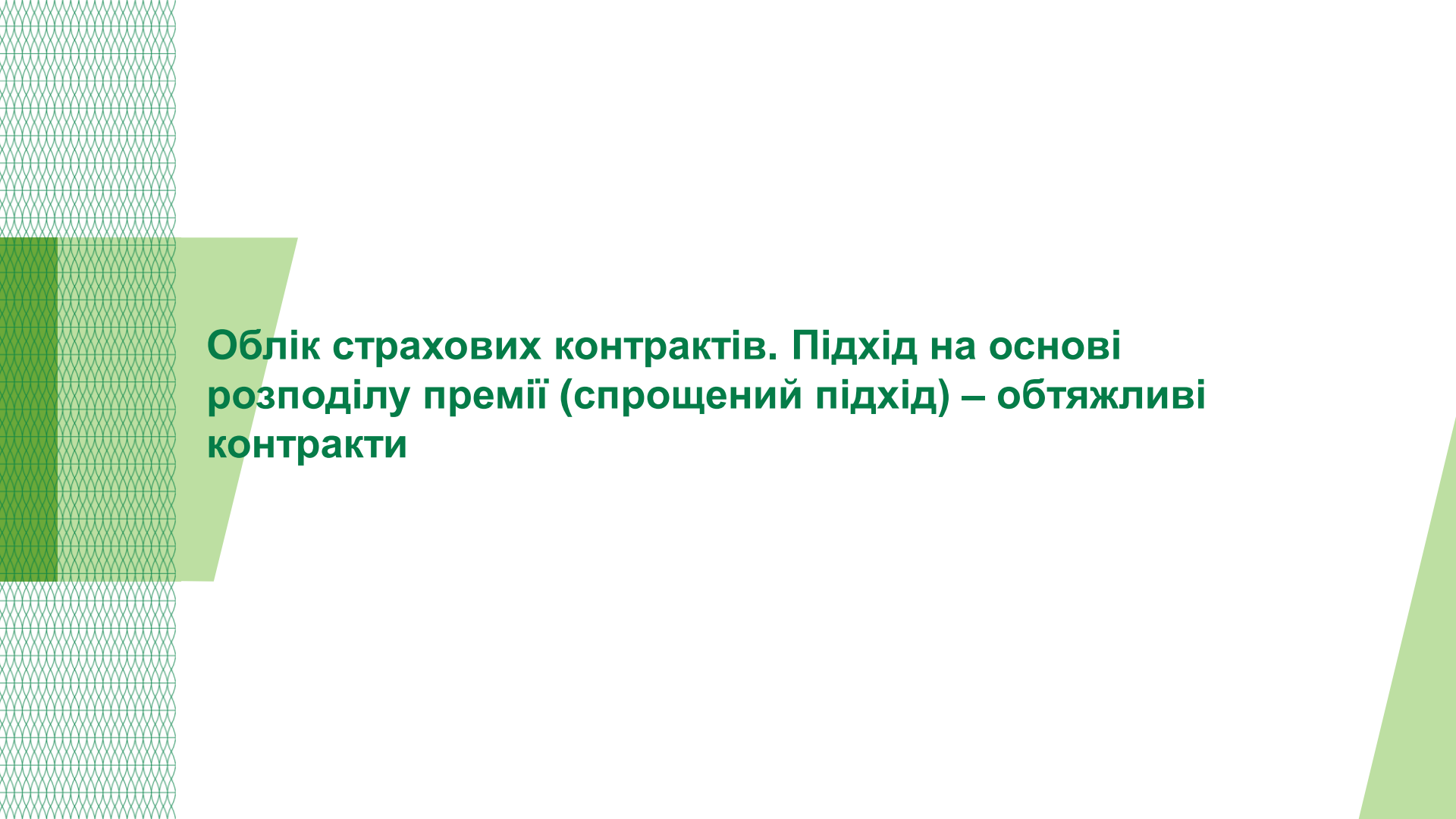
- Отримання премій
- Сплата страхових виплат та інших витрат (та відповідне визнання витрат)
- Залучення нових контрактів
- Сплата всіх ГП, що є частиною ЗЗП, але не будуть стр. доходами (інвест.компонент)

Відображення впливу фінансових ризиків та вартості грошей в часі, припущень, що не пов'язані із фінансовим ризиком (якщо застосовується)

- Відображення впливу фін.ризиків за ставкою, визначеній на дату первісного визнання (для ГПВ)
- Відображення впливу фін.ризиків за поточною ставкою (для ГПВ, зокрема впливу на припущення, де сума виплат суттєво залежить від фін.ризиків)

Відображення страхових доходів та страхових витрат

- Визнання страхових доходів за надані послуги
- Відображення витрат за подіями, що відбулися, але за якими не надходило вимог щодо сплати, та інших витрат, що стосуються звітного періоду

Облік страхових контрактів. Підхід на основі розподілу премії (спрощений підхід) – обтяжливі контракти

Обтяжливий контракт виникає:

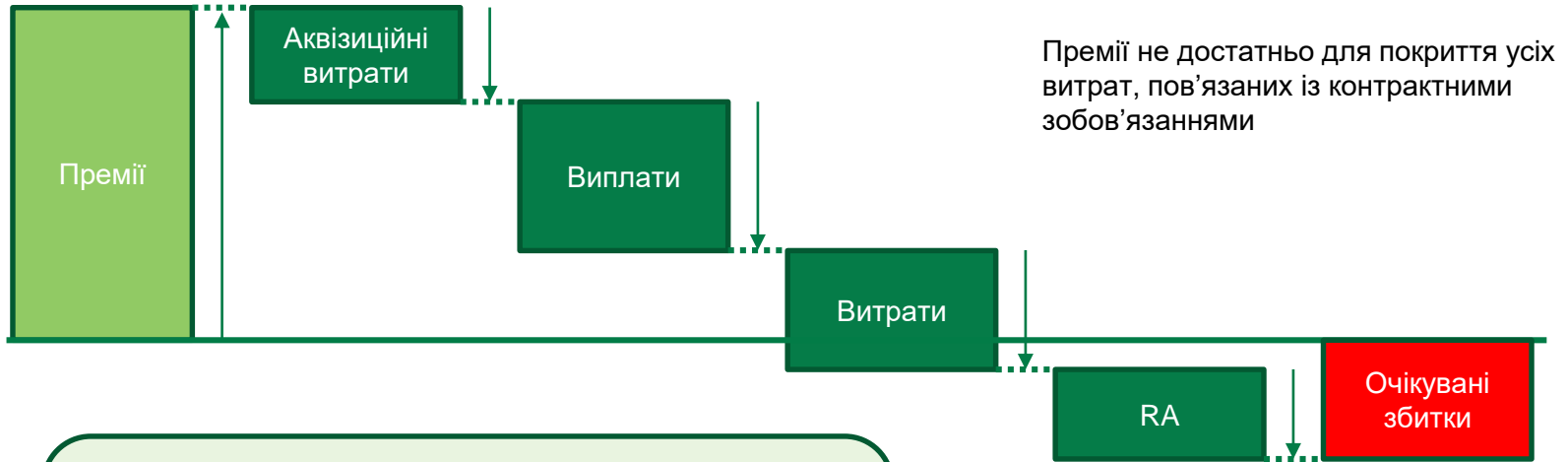
При первісному
визнанні

- якщо грошові потоки виконання, виділені під контракт, будь-які раніше визнані аквізиційні грошові потоки й будь-які грошові потоки від контракту на дату первісного визнання в цілому являють собою чисте вибуття грошових коштів

В будь-який
момент часу
протягом періоду
покриття

- якщо факти та обставини вказують на обтяжливість групи страхових контрактів

Компонент збитку – оцінка на момент визнання

Амортизація збиткового компоненту не має жодного впливу на результати (однакова сума вираховується з доходу та витрат).

Амортизація компоненту збитковості відбувається за рахунок відшкодування збитків, витрат та RA

Тест на обтяжливість (РАА)

	Факти та обставини, що вказують на обтяжливість	Тест на обтяжливість	
		На дату первинного визнання групи контрактів	На звітну дату
МСФЗ 4	н/з	ні	так
МСФЗ 17	ні	ні	ні
	так	так	так

LAT-резерв/URR/PDR

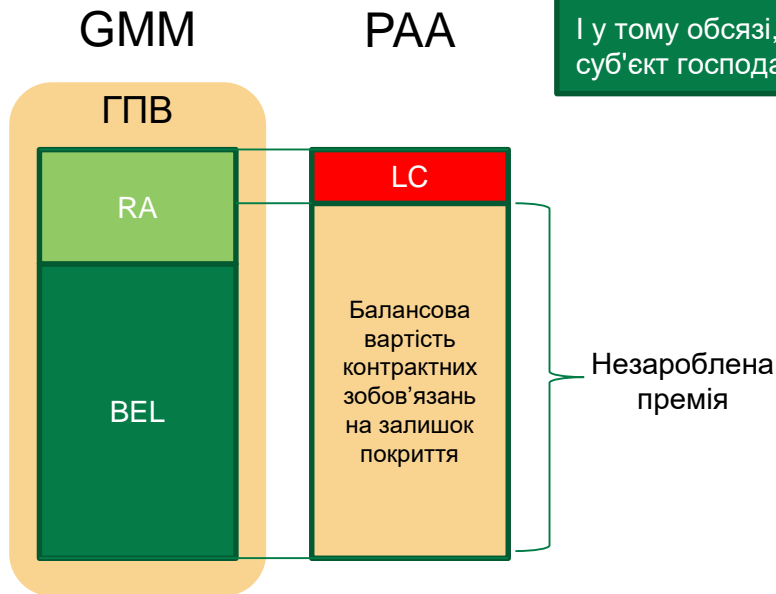
- Впливає на групування контрактів
- Впливає на дату визнання

Компонент збитку – оцінка на момент визнання

Якщо в будь-який час протягом періоду покриття факти та обставини вкажуть на обтяжливність групи страхових контрактів, то страховик розраховує різницю між:

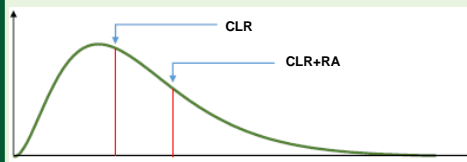
- балансовою вартістю зобов'язання на залишок покриття (визначену за РАА); і
- грошовими потоками виконання, що стосуються залишку покриття.

І у тому обсязі, в якому грошові потоки виконання перевищують балансову вартість, суб'єкт господарювання визнає збиток у P&L та збільшує LRC.

Приклад спрощеного підходу на основі CLR та незаробленої премії:

$$\left[\begin{array}{c} \text{грошові} \\ \text{потоки} \\ \text{виконання} \end{array} \right] = \left[\begin{array}{c} \text{незароблена} \\ \text{премія} \end{array} \right] \times \underbrace{[CLR + RA]}$$

Комбінований коефіцієнт збитковості на довірчому рівні, що відповідає адаптованій методології коригування ризику

Компонент збитку у балансі

Перенесення компоненту збитку на майбутні періоди	GMM	PAA
LC (відкриття балансу)	v	v
Визнання збитків	v	v
Амортизація LC	v	v
LC (закриття балансу)	v	v

- Може не вимагати чітких прогнозів грошових потоків (може базуватися на ULR/CLR)
- Немає необхідності відокремлювати визнання збитків від вивільнення LRC, пов'язаного з LC, оскільки обидва елементи відносяться до страхових витрат

- Вимагають прогнозування грошових потоків
- Визнання збитків відноситься до страхових витрат, в той час як амортизація LC зменшує дохід

Відмінності між PAA та GMM

Розділ	GMM	PAA
Сфера застосування	Всі контракти, за винятком DPF	Короткострокові контракти + виконання критеріїв вимірювання та мінливості
Зобов'язання, до яких застосовується	LRC + LIC	LRC
Первинна оцінка LRC	BEL + RA + CSM	Премія / Премія - AC
Подальша оцінка LRC	BEL + RA + CSM	Рекурентна формула
Оцінка майбутніх ГП	Так	Ні (за виключенням LC)
Коригування на нефінансовий ризик	Так	Ні (за виключенням LC)
Контрактна сервісна маржа	Так (для прибуткових контрактів)	Ні
Можливість негайного визнання AC	Ні	Так
Дохід від страхування	Відповідно до надання страхових послуг, вимірюється за допомогою CSM	Сума очікуваних страхових премій, віднесених на період пропорційно часу або звільненню від ризику

Оцінка контрактних зобов'язань згідно підходу на основі розподілу премії на дату первісного визнання (premium allocation approach - PAA)

При первісному визнанні балансова вартість зобов'язання (зобов'язання на залишок покриття) дорівнює:

преміям, **одержаним** при первісному визнанні, якщо такі є

мінус будь-які аквізиційні грошові потоки станом на таку дату, якщо суб'єкт господарювання не вирішить визнавати платежі як витрати *

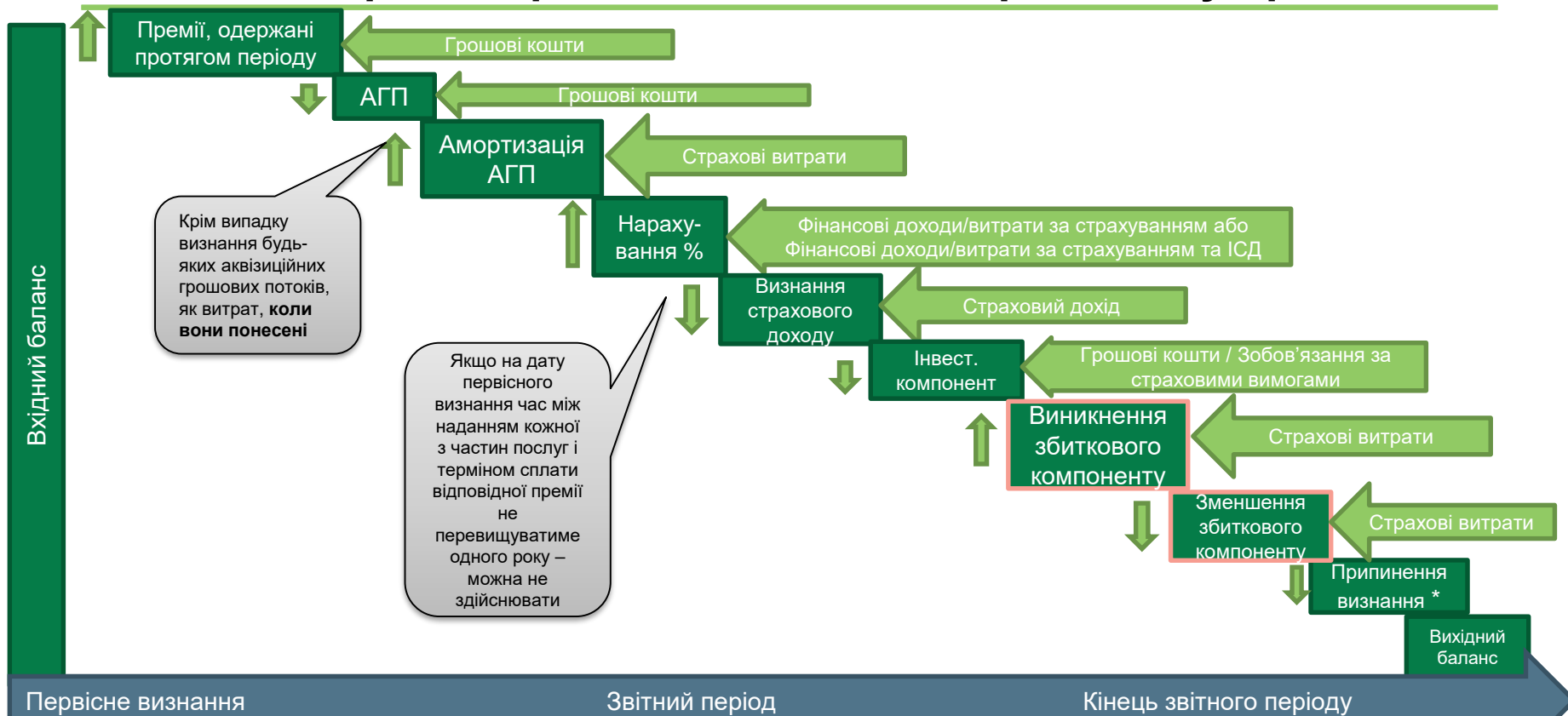
плюс або мінус будь-яка сума, обумовлена припиненням визнання на таку дату активу за АГП

плюс або мінус будь-яка сума, обумовлена припиненням визнання на таку дату активу чи зобов'язання попередньо визнаних для ГП, пов'язаних із групою контрактів (Б66А+)

* При застосуванні підходу на основі розподілу премії суб'єкт господарювання має право прийняти рішення про визнання будь-яких аквізиційних грошових потоків, як витрат, **коли вони понесені**, якщо період покриття кожного контракту в групі при первісному визнанні не перевищує одного року (§ 59а)

+ Компонент збитку (при обтяжливих контрактах)

Подальший облік **обтяжливих** СК. Зміни в зобов'язанні на залишок покриття при підході на основі розподілу премії

Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні на залишок покриття. Спрощена модель обліку. Проводки

↑ Отримані премії протягом періоду	Дт Грошові кошти (Рахунок у банку) – Кт Зобов'язання на залишок покриття (Премії) (далі - ЗЗП)
↓ Аквізичійні грошові потоки	Дт ЗЗП (АГП) – Грошові кошти (Рахунок у банку)
↑ Амортизація АГП	Дт Витрати від страхування – Кт ЗЗП (АГП)
↑↓ Дисконтування ГПВ	Дт Фінансові витрати від страхування /ІСД– Кт ЗЗП Дт ЗЗП – Кт Фінансові доходи від страхування/ІСД
↓Визнання доходу від страхування	Дт ЗЗП (Премії) – Кт Дохід від страхування
↓Виплачений або переданий у ЗСВ інвестиційний компонент	Дт ЗЗП (Премії) – Кт ЗСВ/Грошові кошти
↑ Визнання та збільшення збиткового компоненту	Дт Витрати від страхування – Кт ЗЗП
↓ Зменшення та списання збиткового компоненту	Дт ЗЗП - Кт Витрати від страхування
↑↓ Вплив курсових різниць	Дт Витрати від курсових різниць – Кт ЗЗП Дт ЗЗП - Кт Дохід від курсових різниць

Компонент збитку при спрощеному підході. Властивості.

$KЗ = ГПВ, \text{ що стосуються } ЗЗП - БВ ЗЗП$

Компонент збитку (КЗ) є частиною зобов'язання на залишок покриття

Визнання (збільшення) будь-якої частини КЗ відображається у страхових витратах

Відновлення КЗ можливе в межах визнаного попередньо КЗ, а не страхових витрат

Зміни в КЗ є аналогічними до змін в ГПВ ЗЗП:
дисконтування

Немає необхідності розподіляти причини зменшення КЗ між тими, що стосуються подій звітного періоду, та потоками, що стосуються майбутніх періодів, при розрахунку сум зменшення КЗ

Черговість відображення операцій (обтяжливі контракти)

Отримання/сплата «реальних» грошових потоків та оприбуткування нових контрактів

- Отримання премій
- Сплата страхових виплат та інших витрат (та відповідне визнання витрат)
- Залучення нових контрактів
- Сплата всіх ГП, що є частиною ЗЗП, але не будуть стр. доходами (інвест. компонент)

Відображення впливу фінансових ризиків та вартості грошей в часі, припущень, що не пов'язані із фінансовим ризиком (якщо застосовується)

- Відображення впливу фін.ризиків за ставкою, визначеній на дату первісного визнання (для ГПВ)
- Відображення впливу фін.ризиків за поточною ставкою (для ГПВ, зокрема впливу на припущення, де сума виплат суттєво залежить від фін.ризиків)

Відображення страхових доходів та страхових витрат

- Визнання страхових доходів за надані послуги
- Відображення витрат за подіями, що відбулися, але за якими не надходило вимог щодо сплати, та інших витрат, що стосуються звітного періоду
- Відображення різниці між БВ ЗЗП та ГПВ, що стосуються ЗЗП (визначення суми КЗ) з подальшим коригуванням суми КЗ та відображенням/відновленням страхових витрат

Облік за підходом на основі розподілу премії. Обтяжливі контракти.

Приклад

Період покриття контракту з 01.11.2023 до 28.02.2024. Премія сплачена 01.11.2022 у сумі 1000 грн. Очікувані виплати та витрати за контрактом 600 грн у 2023 році та 600 грн у 2024 році. Фактичні виплати та витрати співпадають із очікуваними.

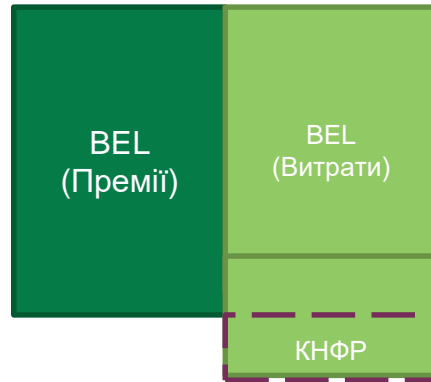
	ПВ (01.11.2023)	02.11.2023- 31.12.2023	01.01.2024- 28.02.2024
Зобов'язання на залишок покриття, початок періоду		-1200	-600
Отримані премії	-1 000	0	0
Визнання доходів		500	500
Збитковий компонент (1000-600*2)	-200 = (1000-600*2)	100	100
Зобов'язання на залишок покриття, початок періоду	-1200	-600	0
Страховий дохід		500	500
Страхові витрати та виплати:			
Виплати та витрати		600	600
Витрати на збитковий компонент	-200	100	100

Збитковий компонент. Порівняння загальної та спрощеної моделі

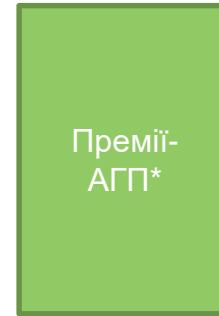
Станом на дату
первісного визнання
(загальний підхід –
прибуткові контракти)

Станом на дату
первісного визнання
(загальний підхід –
обтяжливі контракти)

Станом на дату
первісного визнання
(спрощений підхід –
прибуткові контракти)

Станом на дату
первісного визнання
(спрощений підхід –
обтяжливі контракти)

*Якщо АГП не відображаються одразу у
страхових витратах

Збитковий компонент

**Окремі види проводок для випущених контрактів
(обидва підходи)**

Окремі види проводок для випущених контрактів

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1	При взаємозаліку виплат держателю страхового полісу та отриманні премій від нього	ЗСВ (підписані виплати)	ЗЗП (премії)	На суму взаємозаліку
2	При сплаті авансів за контрактами після первісного визнання та при їх подальшому використанні*	ЗСВ (аванси)	Грошові кошти	На суму сплаченого авансу
3		Страхові витрати	ЗСВ (підписані виплати)	На суму підписаних виплат
4		ЗСВ (підписані виплати)	ЗСВ (аванси)	На суму підписаних виплат в межах сплаченого авансу
5	При сплаті авансів за контрактами до первісного визнання (§Б123А та §Б66А)*	ДЗ	Грошові кошти	На суму сплаченого авансу
6		Страхові витрати	ДЗ	На суму раніше сплачених авансів, що стосуються контрактів, які первісно визнаються
7		ЗЗП (аванси)	Страхові доходи	
8	При використанні авансів, що були сплачені до дати первісного визнання	Страхові витрати	ЗСВ (підписані виплати)	На суму підписаних виплат
		ЗСВ (підписані виплати)	ЗЗП (аванси)	На суму підписаних виплат в межах сплаченого авансу до первісного визнання

Фінансова звітність. Підхід на основі розподілу премії. Випущені контракти

Зміни у поданні інформації: Звіт про фінансовий результат

МСФЗ 4

+ Дохід від премій

Аквізиційні витрати

- Адміністративні витрати

Страхові відшкодування

- Зміна у страхових резервах

+ Інвестиційні доходи

Прибуток

+ Зміни в ринковій вартості активів

Сукупний дохід

МСФЗ 17

Результат страхових послуг

+ Дохід від страхування

- Витрати на страхові послуги

Фактичні збитки та витрати

Зміни в зобов'язаннях за страховими вимогами

Амортизація аквізиційних витрат

Збитки від обтяжливих контрактів

Фінансовий результат

+ Інвестиційні доходи за активами

+ Фінансові витрати/доходи за страхуванням

Нарахування на BEL

Нарахування на RA

Нарахування на CSM

Витрати, які не можна віднести

Прибуток

+ Зміни в ринковій вартості активів (в ІСД)

- Фінансові витрати за страхуванням (в ІСД)

Сукупний дохід

Зміни у поданні інформації: Звіт про фінансовий стан

МСФЗ 4

Активи

Грошові кошти та їх еквіваленти
Відстрочений податковий актив
Частка перестраховиків у резервах
Відстрочені аквизиційні витрати
Дебіторська заборгованість
Інші активи

Зобов'язання

Резерв незароблених премій
Резерв на покриття збитків
Додаткові резерви

Капітал

Нерозподілений прибуток

МСФЗ 17

Активи

Грошові кошти та їх еквіваленти
Відстрочений податковий актив
Утримувані контракти перестраховання, що є активами
Випущені страхові контракти, які є активами

Зобов'язання

Зобов'язання за утримуваними контрактами перестраховання
Зобов'язання за випущеними страховими контактами

Капітал

Нерозподілений прибуток

Додаткові розкриття при застосуванні підходу на основі розподілу премії

- які з критеріїв виконано для застосування підходу (часовий критерій, критерій суттєвості);
- чи здійснює СГ коригування на часову вартість грошей і вплив фінансового ризику для зобов'язання на залишок покриття, зобов'язання за страховими вимогами, збитковий компонент
- метод, обраний ним для визнання аквізиційних грошових потоків: при сплаті на страхові виплати чи з включенням АГП у балансову вартість ЗЗП та подальшою амортизацією на страхові витрати

Приклади узгоджень за МСФЗ 17 (§100, 103, 105*)

	ЗЗП без КЗ	КЗ	ЗСВ	Зобов'язання за страховими контрактами
Зобов'язання за страховими контрактами, початок періоду	(39 000)	(4 589)	(10 170)	(52 973)
Дохід від страхування	39 000			39 000
Витрати від страхування	0	4 589	(67 331)	(62 741)
Фактичні витрати за подіями, що сталися та інші понесені витрати			(57 731)	(57 731)
Амортизація аквізиційних грошових потоків				0
Зміни, пов'язані з наданими в минулому послугами			(9 600)	(9 600)
Зміни, пов'язані із майбутніми послугами - збитки за обтяжливими контрактами і відновлення таких збитків		4 589		4 589
Інвестиційні компоненти				0
Грошові потоки за період:	0	0	77501	77501
Премії одержані				0
Аквізиційні грошові потоки сплачені				0
Здійснені страхові виплати та інші витрати			77 501	77 501
Фінансові доходи або витрати за страхуванням				0
Зобов'язання за страховими контрактами, кінець періоду	0	0	0	0

*Складено на основі прикладу по портфелю «Зелена картка» за 2024 рік (окремий файл Excel за 06.10.2022)

Інша якісна та якісно-кількісна інформація, що підлягає розкриттю:

- узгодження залишку активів на початок та кінець періоду для аквізиційних грошових потоків (зокрема збитки від зменшення корисності) - §105А
- інформація кількісно, з зазначенням відповідних часових інтервалів, про те, коли СГ очікує припинення визнання активу для аквізиційних грошових потоків-§109А
- зв'язок між фінансовими доходами або витратами за страхуванням і інвестиційним прибутком на свої активи - §110

Значні судження при застосуванні МСФЗ 17, що розкриваються

СГ розкриває вхідні дані, припущення й методи оцінювання, що використовувались, у тому числі:

- методи, що використовувались для оцінювання страхових контрактів у сфері застосування МСФЗ 17, і процеси оцінювання вхідних даних для застосування цих методів (+ кількісна інформація щодо таких вхідних даних крім, коли це є неможливим);
- будь-які зміни в методах і процесах оцінювання вхідних даних, що використовувались для оцінки контрактів, причини вчинення кожної зміни та тип контрактів, на яких вона позначилась.
- в тому обсязі, в якому його не висвітлено в пункті (а), підхід, що використовувався:
  - для розрізнення змін в оцінках майбутніх грошових потоків, обумовлених прийняттям дискреційних рішень, та інших змін в оцінках майбутніх грошових потоків за контрактами без умов прямої участі;
  - для визначення коригування на нефінансовий ризик - у тому числі, з зазначенням того, чи дезагреговано зміни в коригуванні на нефінансовий ризик на компонент страхових послуг і компонент фінансування страхування, чи їх подано в повному обсязі у складі результату страхових послуг;
  - для визначення ставок дисконту;
  - для визначення інвестиційних компонентів; і
  - для визначення відносної ваги вигід, забезпечених страховим покриттям і послугою, пов'язаною з отриманням інвестиційного доходу або страховим покриттям і послугою, пов'язаною з інвестуванням.
- Якщо СГ вирішить дезагрегувати фінансові доходи або витрати за страхуванням на суми, що подаються в прибутку або збитку, та суми, що подаються в іншому сукупному доході, то СГ розкриває пояснення методів, що використовувались для визначення фінансових доходів або витрат за страхуванням, які визнано в прибутку або збитку.
- СГ розкриває рівень довірчої ймовірності, що використовувався для визначення коригування на нефінансовий ризик (або розкриває метод, що використовувався, та рівень довірчої ймовірності, що відповідає результатам застосування такого методу)
- СГ розкриває криву доходності (або діапазон кривих доходності), що використовуються для дисконтування грошових потоків, які не змінюються в залежності від доходності базових статей

Вимоги до розкриття по ризикам

Щодо кожного типу ризику (страховий, фінансовий (кредитний, ліквідності, ринковий)), що має місце за контрактами у сфері застосування МСФЗ 17, суб'єкт господарювання розкриває:

- вразливості до ризиків і те, як вони виникають;
- цілі, політики та процеси суб'єкта господарювання в управлінні ризиками та методи, що використовуються для оцінювання ризиків; і
- будь-які зміни в порівнянні з попереднім періодом.

Також СГ розкриває:

- Концентрацію ризиків (суть, метод)
- Аналіз чутливості для страхового та ринкового ризиків (вплив, методи і припущення)
- Динаміку страхових вимог для страхового ризику

Дякую за увагу!

Національний
банк України